

Прадэманструйце танцавальныя рухі га-
лоўнай гераіні, якія ярчэй за ўсё перада-
юць характар музычнага вобраза, яго
рухомасць, імклівасць і жвавасць.

ТВОРЧАЯ МАЙСТЭРНЯ

3. Свой аўтапартрэт нямецкі мастак
Альбрэхт Дзюрэр напісаў у 13 гадоў.
У верхнім куце ён пакінуў надпіс: «Гэта я
сам намалюваў у люстэрку ў 1484 годзе,
калі быў яшчэ дзіцём. Альбрэхт Дзюрэр».
Якім уяўляецца вам Дзюрэр-хлопчык?
Што вас здзівіла ў гэтым партрэце?

Паспрабуйце і вы стварыць аўтапартрэт.
Падрыхтуйце фотасесію «Аўтапартрэт.
Мой настрой» (5–6 фотаздымкаў). Што вы
хацелі расказаць пра сябе сябрам?

Альбрэхт Дзюрэр.
Аўтапартрэт

§ 21. ЗАНЯТКІ І ЗАХАПЛЕННІ ДЗЯЦЕЙ

Дзецям сумна сядзець без справы. З самага маленства іх займа-
юць гульні і цацкі. Мастакі ўважліва назіраюць за дзецьмі, іх заха-
пленнямі і заняткамі і распавядаюць пра гэта ў сваіх творах.

Напрыклад, адна з любімых тэм у мно-
гіх мастакоў — дзяўчынка з лялькай. Па-
глядзіце, як клапацліва гераіня палатна
Васіля Трапініна трымае сваю любіміцу,
якую сімпатыю ў яе выклікае цацачная
сяброўка.

Вытанчаную фартэпіянную п'есу пад
назвай «Серанада ляльцы» напісаў фран-
цузскі кампазітар Клод Дэбюсі. Ён прысвя-
ціў яе любімай цаццы сваёй дачкі Шушу.
У далікатнай музычнай тэме адгадваюцца
нязграбныя, крыху механічныя рухі лялькі.
Разам з тым музыка поўная грацыёзнай
жаноцкасці і какецтва, быццам кампазітар

Васіль Трапінін.
Дзяўчынка з лялькай

Аляксей Венецыянаў.
Пастушок спіць

увасабляе ў вобразе лялькі рысы сваёй мілай дачкі.

Далёка не заўсёды дзецям удалася гуляць і весяліцца. Юны пастушок на карціне Аляксея Венецыянава прачнуўся задоўга да світаньня. Блізка паўдня ён зусім стаміўся. Хлопчык прыхінуўся да дрэва і, мусіць, сам не заўважыў, як заснуў.

Знакамітая карціна Васіля Пяроўва «Тройка», створаная ў XIX стагоддзі, узрушыла сучаснікаў мастака. Цяжкае бязрадаснае жыццё бедных дзяцей, намалёваных на палатне, прымусіла дарослых адчуць віну перад тымі, хто пазбаўлены дзяцінства.

Зімовае змярканне. Завіруха. Два хлопчыкі і дзяўчынка запырэгліся ў сані і з цяжкасцю цягнуць па гарадской вуліцы велізарную абледзянелую бочку з вадой. Дзеці выбіліся з сіл. Рэзкі вецер прадзімае наскрозь іх падраную вопратку. Нейкі добры чалавек дапамагае ім уцягнуць сані на пагорак.

Пяроў назваў карціну «Тройка». Колькі болю і горычы ў гэтай назве! Мы прывыклі да песень пра заліхвацкую тройку, пра шпаркую тройку, а тут — тройка змучаных дзяцей. Да назвы карціны — «Тройка» — Пяроў прыпісаў: «Вучні майстравыя вязуць ваду»...

*Уладзімір Парудамінскі.
«Пяроў. Тройка»*

Васіль Пяроў.
Тройка

Мікалай Багданаў-Бельскі.
За кніжкай

Многія дзеці любяць чытаць, але яшчэ больш — слухаць. Пагля-
дзіце, з якой цікавасцю слухаюць дзяўчынкі сваю сяброўку, якая чы-
тае кніжку ўслых. Як адухоўлены твары дзяцей на карціне «За кніж-
кай» Мікалая Багданава-Бельскага! У якіх галактыках, у якіх краінах
яны цяпер апынуліся?

Сапраўдны Мастак у душы застаецца дзіцём. Мабыць, таму яркі
і разнастайны свет дзіцячых захапленняў ажывае ў творах мастац-
тва. У іх вы можаце знайсці ўсё, што прыносіць дзецям радасць:
адпачынак з сябрамі, заняткі спортам, вандройкі...

Іларыён Пранішнікаў.
Дзеці на рыбалцы

Уладзімір Яроменка.
Алёшка

Успамінаючы свае дзіцячыя заняткі і захапленні, назіраючы за гульнямі дзяцей, мастакі падказваюць нам, як важна ўважліва ўзірацца ў тое, што з'яўляецца для нас звычайным і штодзённым.

ПЫТАННІ І ЗАДАННІ

1. Падбярыце словы-эпітэты да вобразаў усіх герояў мастацкіх твораў з параграфа і электроннага дадатку. Адлюстрыце ў гэтых словах сваё стаўленне да персанажаў.

2. Паслухайце ў электронным дадатку п'есу «Маленькі пастух» з сюіты для фартэпіяна «Дзіцячы куток» Клода Дэбюсі. Ці адлюстроўвае музыка сюжэт карціны «Пастушок спіць» Аляксея Венецыянава? Ахарактарызуйце вобразы пастушка (3–5 эпітэтаў) у гэтых творах. Што ў сюжэце карціны сугучна танцавальным інтанацыям музыкі? Напейце інтанацыі, якія нагадваюць найгрышы пастушка на жалейцы або флейце.

ТВОРЧАЯ МАЙСТЭРНЯ

3. Уявіце, што вы займаецеся ў студыі мультфільмаў. Прыдумайце сюжэт казкі паводле плана:

- Бацькі даюць даручэнне дзіцяці.
- Герой адпраўляецца выконваць яго.
- У дарозе з малым адбываецца прыгода.
- Герой спраўляецца з сітуацыяй і выконвае заданне.
- Сям'я з радасцю сустракае падарожніка.

Падбярыце да гісторыі адпаведны музычны фон. Раскажыце яе ў класе.

§ 22. ДЗЕЦІ І МАСТАЦТВА

Дзеці любяць маляваць, спяваць, многім падабаецца танцаваць, а хтосьці спрабуе пісаць вершы. Некаторыя бяруцца за асваенне мастацтва ўсур'ёз: адпраўляюцца ў мастацкія, музычныя школы, студыі і пачынаюць вывучаць законы творчасці.

